

נהורא

אור העבודה הפנימית בדרך הבעש"ט הק'

פרשת וירא תשפ"ז גליון רצז	ברחמים גדולים אקבצך תנו רבנן מעשה	כשהעקדה מגיעה בלי מלאך שערי השפעה	משל הנפה של הבעש"ט דבר הבעל שם טוב	יראת העונש או יראת הרוממות? אש העבודה
---------------------------------	---	---	--	---

הוקם לעי"נ הגה"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

נהורא מעליא

דבר המערכת

להיות כ'ממרא'!

'ממרא' - כולנו מכירים אותו כבר מגיל קטן!

כבר בכיתה א' / ב', סיפר לנו ה'רבי' על ממרא. שאמר לאברהם אבינו, בוודאי שתמול את עצמך כמו שה' הורה לך - בנימוק פשוט: שכמו שהוא הציל אותך מאור כשדים ומהמלכים, הוא גם ירפא אותך אחרי המילה.

ובמשפט נכון יותר: **הוא זה שחייק את אברהם לציית ולשמע בקול ה' בתמימות ובפשיטות!**

זה מלמד אותנו דבר נורא!

כן, אפילו אברהם אבינו, שה' בעצמו קורא לו 'אברהם אהבי', שכבר עמד בכמה וכמה ניסיונות; שכבר החזיר הרבה-הרבה אנשים בתשובה; ושכבר ראה את יד ה' הגדולה מלווה אותו צעד אחרי צעד - היה צריך בשעת ניסיון חיזוק ועצה טובה!

מה נענה אנו אברהמים?

קל וחומר בן בנו של קל וחומר - אנו וחברינו, כשאנו נמצאים בשעת ניסיון, ועובר עלינו מה שעובר עלינו - **בוודאי ובוודאי שאנו צריכים חיזוק ועצה טובה מאנשים אחרים.**

ומה השכר לכך?

שוב נעשה קל וחומר.

ומה 'ממרא' זו שיעץ לאברהם אבינו - זכה ואנו זוכרים אותו ומתחזקים ממנו עד היום.

אז אנו, כשאנו מחזקים את חברינו וידידינו או את מכרינו ואת אחד ממשפחתנו - **קל וחומר בן בנו של קל חומר, שנוכה לשכר גדול לעולמי עד ולנצח נצחים.**

על כל פנים, כאן לומדים אנו על גדול נחיצות החיזוק בין העובד את ה' לחבירו, כשכל זה יכול לקרות אפילו בחיזוק אחד של שייכות, ואין אנו צריכים להגיע דווקא לעצה טובה במצב קריטי.

א פרייליכ'ן און א לעכטיג'ן שבת
ידידכם: ישעיה יצחק פרידמאן

"איך מגיעים לאושר אמיתי"

הדרך לאושר הוא על ידי שמתרגלים למדוד הכל ב'איכות'

ולפי זה מקבל שכרו. והלא כך אמרו חכמינו ז"ל (אבות דר"נ פ"ג מ"ו) מאה פעמים בצער מפעם אחת שלא בצער.

כללא דמילתא: בעולם הפנימי לא בודקים 'מה' אני עושה, אלא 'למה' אני עושה (עי' פרי הארץ פר' ויקרא). ולכן, אין הבדל במה מתעסק האדם, ברוחניות או בגשמיות, בריבוי או במיעוט, אלא אחר כוונת הלב - הן הן הדברים (ברכות טו.), האם רצונו לעבוד את בוראו [שנמדד לפי איכות - איכות וחוזק הקשר עם השי"ת] או את עצמו [שנמדד לפי כמות - כמה למדתי וכמה הספקתי].

זה הסוד של ה'מטבעות' שטבעו לנו האבות הקדושים, כמו שנזכר 'מטבע' של אברהם אבינו (ב"ק צז:), וכן אמרו לגבי יעקב (שבת לג:): 'מטבע תיקן להם', כי האבות הקדושים לקחו את הממון, אשר כל עניינו הוא לפי ריבוי הכמות וחשיבותו הוא לפי יחס, והפכו אותו ל'צורה' שהוא ענין של מהות וערך בפני עצמו.

כי הנה כאשר יש לאדם רבבות אלפי דינרים, הרי זה נחשב עשיר גדול. ואם יפול לכולם מן השמים רבבות אלפי דינרים, מיד מתבטל אותו עשיר מכל עשירותו ונהפך בבת אחת לאדם מן השורה. נמצא שהכסף אין בו ערך מצד עצמו אלא נחשב באופן של כמות ביחס לאחרים שאין להם כסף. אבל אם יש צורה למטבע, אזי יש לכל מטבע חשיבות עצמית מצד הצורה (ב"מ מה:), וכמבואר רבות בדברי המהר"ל (ראה גבורות ה' פרק מא).

זו היתה עבודתם של האבות הקדושים, להפוך חומר לצורה, להפוך את הצעצועים של העולם הזה - 'בני חיי ומזונ' - לדברים ערכיים ומהותיים של העולם הבא.

ולצורך כך נאלצו לעבור ניסיונות קשים, בהם למדו על עצמם לבוא אל היכל המלך ולמצוא כאן בעולם את האוצרות האדירים שאפשר לחטוף רק כאן בעולם הזה.

על פי "אש הפרשה"

המחקרים למיניהם כבר הגיעו מזמן למסקנה המוחלטת: האושר אינו תלוי במצב הכספי, הפרטי, או המשפחתי של האדם. הכל תלוי בראש, בהסתכלות ובמבט על העולם ועל החיים.

יש אילי הון שברשותם כל מחמדי תבל ומטעמי העולם, אבל הם שקועים ביוגום. מתחבאים להם אי שם במרומי מגדלי העסקים, ורוטנים על כל העולם. וברחובותינו מסתובבים להם אברכי משי, בקושי מכסים את הוצאות החודש, מתמודדים עם קשיים, מטופלים במשפחה ברוכה בלעה"ר, והשמחה קורנת על פניהם, רואים עליהם אושר, טוב להם בחיים.

כי יש כאן הסתכלות אחרת על העולם, לא הסתכלות של 'כמות' אלא של 'איכות'. ריבוי ממון או נכסים אינם סיבה לאושר ושמחה, אלא אדרבה, מרבה נכסים מרבה דאגה. וכמו כן, כל אותם שלא חסר להם כלום מכל מנועמי ומטעמי העולם הזה - אין זה מוסיף להם כלום למילוי האושר והשמחה. כי הנשמה מחפשת 'איכות', ואילו כל מה שנוגע ל'כמות' לא ניכרת אצלה כלל.

ואת ההסתכלות הזאת - אנו לוקחים מהפרשיות שבספר בראשית, נספגים עם האמונה הפשוטה של האבות הקדושים, מתמלאים בהן עם אושר נצחי ועם הסתכלות טהורה ורחבה על החיים, על איכותם ועל תכליתם.

העולם התחתון שלנו מושפע רק מתוצאות ה'חיצוניות', אף אחד לא מתחשב בהתאמצות הפנימית אלא מבקש לראות תוצאות חיצוניות בשטח. אם אין תוצאות, לא נחשב המאמץ ולא כלום. אך בעולם העליון שולט רק ה'פנימיות'. שם משלמים על עבודה וטרח, כמאמר חז"ל (אבות פ"ה מכ"ג) 'לפום צערא - אגרא', ולא מתחשבים עם התוצאות למעשה.

בשמים לא מחשיבים את האדם לפי התוצאות, אלא מודדים אותו כמה 'התאמץ' בעבודת השי"ת,

**"האושר אינו תלוי
במצב הכספי, הפרטי,
או המשפחתי של
האדם. הכל תלוי
בראש, בהסתכלות
ובמבט על העולם ועל
החיים"**

ברחמים גדולים אקבצך

הרכבת שעשתה את דרכה מפולין להונגריה התמלאה על גדותיה, בכל עצירה ועצירה שלה הסתער המון רב לעלות על קרונותיה, כולם ביקשו להימלט על נפשם מתוך אדמת פולין הבעורת, האפופה דם ואש ותימרות עשן, עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

על אחד הקרונות ישב הצדיק, הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, שגם הוא נאלץ לצאת לגלות, כשאליו מתלווים בני משפחתו ואנשי ביתו.

לפתע נוצרה שם בהלה רבתית. לידה אחת, בת למשפחה יהודית, שישבה אף היא באותו קרון, נעלמה בתוך הצפיפות והמהומה, והאם הבוכייה זעקה לעזרה. מיד נחלצו יהודים רבים לחפש אחריה, ועברו מקרון לקרון, עד שבחסדי ה' נמצאה שלמה ובריאה. כששבה הילדה אל חיק אמה הנרגשת, בוכה ומבוהלת, הרגיעה אותה האם: "למה תבכי בתי? הנה זה משיח בא!"

אחזי הצדיק קלטו את דברי האמא, והוא הורה מיד לסובביו: "לכו ואמרו נא לאותה תמימה, כי המשיח לא יגיע מתוך בהלה, אלא מתוך נחת והרחבה!"

פתגם זה שיצא מפי הצדיק, היה רק כהקדמה לקביעה נחרצת זו, אשר קבע ואשר השמיע רבות באחזי תלמידיו וחסידיו, מאז והלאה במשך כל ימי המלחמה. גם צדיקי הדור שבאו לבקר בהיכלו הזמני שבהונגריה, שמעו את הדבר מפורש יוצא מפי, כי המלחמה איננה נחשבת 'חבלי משיח', שכן את חבלי המשיח כבר ביטל בקדשו רבן של ישראל, הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, ואין בן דוד בא אלא מתוך רחמים וחסדים.

...

צדיק נוסף היה, שגם הוא נמלט באותו זמן להונגריה, הוא הרה"ק רבי ישכר בעריש מזידיטשוב זי"ע, רבה

דבר הבעל שם טוב

משל הנפה של הבעש"ט

בפרשה זאת למדים אנו מאברהם אבינו מה היא אהבת ה', הגורמת לרדיפה מתמדת אחר הרצון לעשות את רצון ה', מבלי התחשבות במידת המחויבות של האדם לעשות את המצווה מצד הדין.

כאשר חסיד אוהב ודבק באמת ברבו, אנו מוצאים שהוא מחזק את אורחותיו. לא חיקוי חסר משמעות של תנועותיו, אלא דביקות בדרך מחשבתו, הבאה לידי ביטוי על ידי הליכה בדרכיו הנאצלות.

בזאת נבין, כי ישיבתו של אברהם אבינו בפרשת דרכים, גם כאשר הוא פטור לכל הדיעות מקיום מצוות הכנסת אורחים מפאת חולשתו, היא ביטוי של רצונו להיות דבוק בבוראו, והדביקות בבורא היא ההליכה בדרכיו. מכיון **שההכרה הברורה והשייכות לכל אחד ואחד בהקב"ה הוא החסד העצום והתמידי שמשפיע הקב"ה לנבראו בכל עת ושעה, לכן הדרך העיקרית להיות דבוק בדרכי ה' היא על ידי מידת החסד**, כמאמר חז"ל הלך בדרכי, הוא רחום אף אתה רחום, ובכך מביע האדם את אהבתו אל הקב"ה.

בספר הנדיר 'מורה הפרישות' לרבי דוד הנגיד (דור שישי להרמב"ם) כותב, **שלא ניתן להגיע לשום עבודת ה', אפילו לא לקבלת עול מלכות שמים, בלי התבוננות באהבת ה'**, וזה לשונו:

המעלה היותר עליונה מן המעלות ואין עוד מדרגה אחרי האהבה, אלא אם כן היא פרי מפירותיה ותוצאה מתוצאותיה, כגון ההשתוקקות הרעות והפיס...

של ווערצק, ומחבר הספר הנערץ 'מלבוש לשבת וליום טוב'.

ה'מלבוש' ברח מעירו, כשאליו מתלווים בני משפחתו ואנשי ביתו. אך אותו צדיק דעה אחרת הייתה לו, הוא סבר שמלחמה זו הינה מלחמת גוג ומגוג, וכי אחריה בוא יבוא הגאול-צדק. וכדרך אבותיו הקדושים שהיו דבוקים בספר הזוהר הקדוש, אף היה מרבה לצטט בתחילת המלחמה מאמרים מתוכו, המדברים אודות הגאולה העתידה. בדרך בריחתו, עבר ה'מלבוש' דרך כפרים ועיירות הרבה, ומשהגיע ליל שישי עצר בכפר אחד, כדי לעשות בו את השבת. ומאחר ולא היה מקוה באותו כפר, הביע את רצונו לסור לעיר סוואליווא הסמוכה, שהיתה עיר מלאה חסידים, כדי לטבול במקוה דמתא לכבוד שבת קודש.

בשעה מוקדמת לפנות בוקר של יום השישי, הגיע ה'מלבוש' לעיר סוואליווא, כאשר נודע לו כי הרה"ק מבעלזא הגולה אף הוא להונגריה, שוהה בעיר לימים אחדים. "רצוני להיפגש כעת עם הרב מבעלזא", הביע ה'מלבוש' בפני משמשו בקודש. תחילה חששו המה כי השעה מוקדמת מדי לביקור שכזה, וניסו להניאו מן הרעיון, אך משראו כי בנפשו הדבר הלכו וסידרו את הביקור. ואכן, כשעלה מן הרחצה, פנה ה'מלבוש' מיד לאכסנייתו של הצדיק מבעלזא, שיצא לקראתו, לקבל את פניו בכבוד רב, והנה המלכים נועדו יחדיו. הושיטו הצדיקים איש ידו לקראת רעהו, וכשידיהם אחוזות יחד, נכנסו פנימה אל הבית.

ואז אירע דבר פלא.

על סף החדר נעמד הרה"ק מזידיטשוב, וכשירו אוזנות במזוזה, רחשו שפתותיו מאמרים שלמים מתוך הזוהר הקדוש, המדברים בענייני הגאולה, בעוד הרה"ק מבעלזא נעמד ליד שולחנו הטהור שבפנים החדר, וכשידייו נשענות על השולחן, ופניו חיוורות כשלג, נשאו שפתותיו תפילות ותחנונים.

האמונה באהבה נדירה עד כדי כך שהכחישו מציאותה רוב חכמי הדרך או כולם זה מדור דורות, ואמרו שאין משמעותה אלא ההשתדלות התמידית לקבל עול מלכות שמים, ושהאהבה האמיתית אי אפשרית כי אם בדבר מאותו מין כשיש ביניהם דמיון, וכאשר הכחישו את מציאותה הכחישו גם כן את תולדותיה כגון התשוקה, אבל אתה תלמידי דע שאהבת ה' יתברך היא חובה על פי התורה וגם על פי השכל, כי מבחינת התורה היא מצוה ממזוהר עשה כמו שנאמר מפי הגבורה ואהבת את ה' אלקיך... וכיצד תבואר האהבה קבלת עול ה' מאחר שהקבלה האמיתית היא תולדה ותוצאה מהאהבה, ולכן קבלת העול האמיתית ולא זו הנקראת מסורתית לא תושג אלא על ידי האהבה האמיתית.

ענין יסודי זה מוסבר בדברי הבעש"ט הק' (כתר שם טוב סימן רפו) לאדם שהלך ללמוד את מלאכת הנפחות. ישב ולמד את כל כללי המלאכה; איך מחזיקים את הכלי, ואיך מעצבים את צורתו. לאחר שהשלים את לימודיו, ופתח חנות גדולה, שעליה תלה שלט ענקי "עקב הנפח", התברר לו שבפועל גם לאחר שהוא מכה בכלים שעומדים לפניו, בדיקו כמו שלמדוהו, אין כל תוצאה. הכלי רק נשרט ומתעקם מעט, אבל אינו מקבל כלל צורה של כלי. חזר הנפח לרבו ושאל אותו בתמימה, מה היא השגיאה שבשלה איני מצליח לייצר אף כלי? גער בו רבו, האם הדלקת את האש? בלי אש, לא תוכל לעשות שום כלי שבעולם! הנמשל אומר הבעש"ט הק' - 'תורי זהב', היא תורה ועבודת ה',

"יחוס וירחס נא השי"ת על שארית ישראל, ושלאל יבוא הגואל אלא מתוך רחמים וחסדים, ומתוך שלום בעולם!", התחנן שוב ושוב.

במשך כמחצית השעה התמשך הדבר, ויהי המקום לחרדת אלוקים. בינתיים אף עשתה השמועה כנפיים בעיר, והמונים צבאו על פתח הבית, מבקשים לחזות מקרוב בפלא המתרחש.

משסיים ה'מלבוש' לצטט את מאמרי הזוהר הקדוש, הפטיר הצדיק מבעלזא בקול גדול: "שיהיה נא שלום בעולם!"

"גוט שבת!" איחל הרה"ק מזידיטשוב, והרה"ק מבעלזא יצא ללוחות, מבלי שידברו ביניהם דבר, ואף לא נתנו שוב את ידיהם זה לזה לשלום.

"הרבי מזידיטשוב הוא צדיק תמים", התבטא הרה"ק מבעלזא באוזני אנשי ביתו בתום הביקור המופלא, וגילה: "גדול הוא ומהולל מאד בשמים ממעל, עד שנאלצתי לפעול בכוחות עצומים שלא תתקבל בקשתו..."

ואילו ה'מלבוש', הפסיק מאז אותו ביקור את מנהגו להזכיר את המאמרים הללו מתוך הזוהר הקדוש.

ניכר היה שקיבל את דעתו של הרה"ק מבעלזא.

כעבור זמן קצר, קבע הרה"ק מזידיטשוב את משכנו הזמני בעיר מונקאטש, בעת ההוא הגיע רב אחד לבקר בהיכלו. "זידיטשוב'ער רבי!", פנה אליו הרב בבקשה, "הרי הנכם צדיק הדור! העתירו נא בעד העם שיתעורר נא כעת זמן הגאולה!". נענה אליו ה'מלבוש' בענוות רוחו: "עו! צדיק הדור הוא הרב מבעלזא, והא ראיא, שאליו הקשיבו ואלי לא הקשיבו". כלומר, שמשמים קיבלו את דעת קדשו של הרה"ק מבעלזא, שאין עתה עת פקודה, אלא צריכה היא הגאולה שתבוא לישראל אך ורק מתוך רחמים וחסדים.

במלאת מאה שנים להסתלקותו

של הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע - כ"ב מרחשון

הלכה ומעשה

הרה"ג ר' יודל וויינגארטן שליט"א י"ר מכון יסוד החסידות

אמנם העיקר 'נקודות הכסף', ניצוץ אשר להבעיר התלהבות וכוסף וחישוק לעבודת השם יתברך'.

כיצד היא הדרך להגיע לאהבה? מבאר שם רבי דוד הנגיד:

א. **אם אתה אוהב את עצמך - בוודאי תאהב את השורש של עצמך!** וז"ל: מי שיודע נפשו יודע בוראו, ויודע בהחלט שאין לו מציאות מעצמו אלא מציאותו והשארות קיומו ושלימותו באות מאת ה', בעוד שמצד עצמותו הוא העדר גמור ואין מוחלט, כי בכל המציאות אין דבר הקיים בעצמו בלעדי ה' החי והקיים הנמצא בעצמותו, וכל מה שזולתו קיים הודות לו, ואם היודע את זה אוהב את עצמותו, ונוכח לדעת שמציאות עצמותו נקנית מזולתו בהכרח יאהב את מי שמועיל למציאותו ומקיים אותו, ואם אינו אוהבו הרי זה בגלל שאינו יודע נפשו ובוראו, האהבה היא פרי הידיעה הזאת, ומתחזקת בחוזקה ונחלשת בחולשתה ותיעדר בהעדרה.

ב. **אהבת המטיב** וז"ל: מי שעמד על אמיתות החכמה נוכח לדעת שאין מטיב מוחלט בלעדי ה' יתברך וישתבח, הואיל והטובה והחסד הם נתינת דבר מועיל לא על מנת לקבל פרס, וזה בלתי אפשרי כי אם לה' ית' לבדו, כי הוא גומל חסד לעולמים, ולא בעבור טובה שהוא יקבל בתמורה, כי הוא מתעלה מעל חפצי העולם... והוא המיוחד בחסד הטוב והצדקה והחן, וכיוון שאהבת גומל החסד היא דבר טבעי, לכן ראוי לחסיד שלא יאהב כי אם את ה', כי אי אפשר שהחסד יבוא מזולתו, והוא ראוי לאהבה המוחלטת.

שו"ת עם המשפיע (ד)

מה להחדיר יותר? יראת העונש או יראת הרוממות?

שאלה:

בדור שלנו, מה כדאי להחדיר לנו יותר, יראת העונש או יראת הרוממות?

ואם יראת העונש רצוי, האין נשיג זאת בלבבנו באמת, הלא כיון שאנו יודעים שסוף-כל-סוף ה' מתרצה לנו תמיד, א"כ תמיד יחסר לנו הפחד מהעונש כי אנו חושבים שה' יסלח לי?

תשובה:

יראת העונש - הבסיס לשאר היראות

יראת ה' - היא מצוות עשה דאורייתא, ויש בה דרגות שונות. הדרגה הנמוכה ביותר - היא 'יראת העונש', וזהו הבסיס לכל הדרגות הנוספות שמעליה, כגון 'יראת היכולת' כמו שמפחדים ממלך - לא רק משום שיוכל להעניש, אלא משום שכח ההחלטה מסור בידו, והוא יכול לעשות הכל כרצונו, להרע ולהטיב, וכן 'יראת הרוממות' כאשר מתבוננים מעט בגדולת ה' ומגיעים להתפעלות עצומה עד כדי יראה והרגשת ריחוק נורא.

יהודי אינו יכול לבסס דרכו על יראות שונות ונשגבות, כל זמן שחסרה לו יראת העונש, כי לא כל העתים שוות ולא תמיד יש לו מוחין להתהלך בגדולות ובנפלאות, ורק כשהוא ספוג עם יראת העונש הוא יכול להתמודד בשעת נסיון וסילוק המוחין עם יראת העונש - הקיימת בכל זמן ובכל מצב.

ואיתא ב**זוה"ק** (הקדמה יא): שמצות היראה יש בה כמה דרגות, וזה תרגומו: היראה נפרדת לשלשה צדדים, שנים מהם אין בהם עיקר כראוי, ואחד עיקר של יראה. יש אדם שירא מהקב"ה כדי שיחיו בניו ולא ימותו, או שירא מענש של גופו או של ממונו, ועל כן ירא ממנו תמיד. נמצאת היראה שהוא ירא מן הקב"ה לא שם אותה לעיקר. יש אדם שפחד מן הקב"ה משום שפחד מעונש של העולם הבא ומעונש הגיהנם. שתי יראות אלו אינם עיקר היראה והשורש שלו. אבל היראה שהיא עיקר, שאדם יירא מרבונו משום שהוא גדול ושליט, עיקר ושורש של כל העולמות, והכל לפניו כלא חשובים, כמו שנאמר (דניאל ד) 'וכל דיירי ארעא כלא חשיבין', ולשים את רצונו באותו המקום שנקרא יראה. ע"כ.

יש לדעת כי 'עונש' אינו נקמה חלילה או סתם הענשה וקנס, אלא הוא תיקון לנפש לאחר שהחטיא את דרכו כשהמרה את פי ה', וגם כאשר הקב"ה מתרצה לו אבל עדיין העונש והתיקון קיימים לגביו, אית דין ואית דיין, אלא שלאחר התשובה פורס הקב"ה את העונש ואת התיקון לתשלומים קטנים יותר, על ידי עגמת נפש וצער קטן המזדמנים לאדם

בסולם היראה, עד למדרגות הגבוהות ביותר של התפעלות ויראה מוחשית, וכדאיתא בספה"ק **תולדות יעקב יוסף** (פר' חקת, אות ג'): **הנה תיבות 'יראה' ו'ראיה' אותיות דדין כמו דדין, כי מי שיש לו ראה לראות בעין שכלו רוממותו ית', אז יש לו יראה.** מה שאין כן סומא החשוב כמת (נדרים סד ע"ב), אין לו ראה, לכך אין לו יראה. עכ"ל.

וכתב בספה"ק **שם משמואל** (פר' החודש, תרע"ט) וז"ל: ידוע שיראה ואהבה הן תוצאות החכמה והשכל שבאדם, שלעומת גודל החכמה שבאדם כך תגדל אצלו יראת שמים, כי 'יראה' היא אותיות 'ראיה', וכמו שהגיד הרה"ק הרבי ר' בונם זללה"ה מפרשיסחא על הראב"ע שלגודל חכמתו אינו יכול לידע איך חי חמשה רגעים מגודל יראת ה', עכ"ל.

זהו השלב הבסיסי אשר כל אחד מישראל צריך ללמד לצאצאיו שהשי"ת רואה את כל מעשיו, הטובים והבלתי טובים.

מכאן צומחת ועולה 'יראת העונש' שהאדם יודע שה' צופה בכל מעשיו ובוחר כליות ולב, ומפחד לנפשו לחטוא בגלל העונש.

משם עולה יותר אל 'יראת חטא' שמפחד מעצם החטא, שאינו רוצה להמרות פי ה' שרואה כל מעשיו, הוא אינו חפץ להתרחק מהשי"ת על ידי החטא.

יראת הרוממות

ככל שמעשיר את ידיעותיו בגדולות הבורא ית' וחכמתו שאין לה סוף, כך יוכל להגיע ל'יראת הרוממות', שהרי מלך גדול ונורא זה, שהוא גדול כ"כ ונורא כ"כ, עומד לפניו, ומלא כל הארץ כבודו.

כדי להכנס באמת ליראה זו, צריך לדמיין לעצמינו אילו באמת היה הקב"ה נגלה אלינו, מה היינו עושים באותה שעה. הרי אין ספק שמגודל הפחד היינו מתחילים לרוץ לאחורינו כמה וכמה שעות, נמסים לגמרי מגודל המורא והפחד, עד שהיינו מתעלפים מגודל פחד ואפילו מתים ומתבטלים ממש, מתביישים להרגיש את עצמינו כמציאות, בבחינת 'אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח' (תהלים קלט, ז).

אלא שבמשך כל היום אין האדם משים אל לבו את נוכחות הבורא, וצריך להרגיל את עצמו יותר ויותר לזכור את נוכחות הבורא לידו ממש, וזו היא מידת היראה שנצטוו עליה בתורה.

אך הפלא הוא, שלאחר שאנו מתעוררים במידת היראה, ומתגלה בקריבנו תנועה של ריחוק וניסה לאחור, מתעוררת בנו תנועה הפוכה, שאנו רואים את גדלות הבורא ית' והדרת כבודו, ורוצים להתקרב אליו, להתדבק בו, להתאחד ולהתכלל בו, כי 'אהבה' בגימטריא 'אחד', אנו רוצים להפוך למציאות אחת עם השי"ת, לבטל כל מציאותינו אליו יתברך.

בכל יום כמו שכתב הבעש"ט הק' לגבי יסורים שאמרו חז"ל (ערכין טז): - אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתיים.

בזמנינו יש שינוי גדול בכל התחומים, גם בין אב לבנו, בין איש לאשתו, בין אדם לרעהו ואפילו בין אדם לעצמו, כאשר בדורות עברו היה עיקר הקשר במידת היראה, הרי בזמנינו עיקר הקשר הוא על ידי אהבה וחובה. אפילו ההקשר בין עובד למעביד משתנה בזמנינו, וגם בין רב לתלמיד.

אי אפשר להשוות בין דורינו לדורות קודמים, והשורש לכך הוא בקשר העליון בין הקב"ה לישראל, ואילו כל שאר הקשרים הם רק תוצאה והתבטאות של הקשר האלוהי שהוא שורש הכל, וכדאיתא מהרבי ר' זושא על מה שאמרו חז"ל על דור עקבתא דמשיחא - 'יראי חטא ימאסו' שזה לא מדובר רק למטה, אלא השורש לכך הוא למעלה, כמאמר צדיקים על מה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה 'בך חותמים' שחתימתו וסיוסם הדורות היא במידת אברהם אבינו ע"ה.

**"גם בתלמוד תורה
יודעים ששפת
העונשים ששימשה
בעבר את המלמדים
- כבר לא תקיפה
היום, ובכל זאת, אסור
להרפות מהעונש,
והוא הבסיס למשמעת
הנצרכת לחינוך"**

גם בתלמוד תורה יודעים ששפת העונשים ששימשה בעבר את המלמדים - כבר לא תקיפה היום, ובכל זאת, אסור להרפות מהעונש, והוא הבסיס למשמעת הנצרכת לחינוך, וכדאיתא בזוה"ק שצריך רצועה לאלקאה, אלא שעיקר הקשר צריך להיות באמצעות האהבה.

הרגשת נוכחות הבורא בכל מקום

כדי לעלות בסולם היראה, צריך תחילה להשקיע בשלב הראשון וההכרחי למידת היראה - לדעת שהשי"ת נמצא בכל מקום בעולם, מלא כל הארץ כבודו, ולהרגיש את נוכחות הבורא ית"ש.

"והנה ה' נצב עליו, ומלא כל הארץ כבודו, ומביט עליו, ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי. ועל כן צריך לעבוד לפניו באימה וביראה, כעומד לפני המלך" (תניא פרק מא).

'יראה' אותיות 'ראיה', שרואה לפניו את נוכחות הבורא, ומי שמשקיע בכך, אין ספק שיוכל לפסוע

יש לך שאלה בעבודת ה' - מקומך כאן!

לאור הביקוש הרב, אנו פותחים כעת בתחילת השנה

את המדור החדש - "שו"ת בעבודת ה'"

הציבור הקדוש מוזמן לשטוח את שאלותיהם - בפניה למערכת

כשהעקדה מגיעה בלי מלאך

בערל, יונגרמאן כשרוני ההוגה בתורה בשקידה ובחיות. בכולל הוא מארגן 'חבורות', רוח חיה ומחיה.

בערל אינו מאותם הזקנים-ואיני-לפי-כבודם, ופעמים שהם מתעלמים. אם מבחין הוא בספר קרוק בבית המדרש - בו ביום ישלחוהו לכורך. חסר ספר חדש, יתרים ויקנה כלאחר-יד.

אורח חדש בבית הכנסת - בערל יהיה הראשון שייגש אליו בשלום עליכם מחוץ מאוזן לאוזן, ויסדר לו מקום. הילדים בשלוש סעודות משתוללים - בערל כבר נמצא שם, מארגן להם סעודה שלישית בפני עצמם, מזמר עמם זמירות ומביא לפניהם דרשנים מרתקים.

ולא רק בחוג ידידיו נודע הוא לשם ותהילה. גם בקרב המשפחה, כשאחד האחים עדיין מחכה לישועה, היה זה בערל שארגן שיעור 'אור החיים' הקדוש בין בני המשפחה, מדי שבוע בשבוע, לזכותו.

תורה חסד, וגם זיכוי הרבים, במקום אחד.

דרכו של עולם - עסקן מקבל הערות, ולפעמים גערות, או אף השפלה של ממש. ובערל שותק. הוא זוכר היטב את דברי חז"ל על הנעלבים ואינם עולבים, השומעים חרפתן ואינם משיבים, שעליהם הכתוב אומר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

הוא כבר יודע בדיוק מה עליו לעשות ברגעים אלו. הוא לומד להתגבר, להבליג ולהחריש. ותוך כדי כך הוא מזכיר שמות של מכרים ושאינם, הזקוקים לישועות בכל מיני עניינים. הוא כבר חושב על היום בו יתבשר על ישועה שזכה לה אחד מהרשימה, בזכותו. הוא כבר רואה בעיני רוחו את רב-מייילעך בידרמן שליט"א, בקול חוצב ונלהב ובתנועות נמרצות, מתאר לפני ההמון על אברך אחד, שהתאפק ולא השיב למחרפו דבר, ובזכות זה זכה יהודי פלוני לישועה גדולה למעלה מדרך הטבע.

זו גבורה אמיתית. אבל, היא גבורה עם תסריט ידוע ויציב. בערל יודע מה עליו לעשות, והוא יודע, פחות או יותר, איך זה ייגמר.

ואז הגיע הניסיון האמיתי

נולד לבערל תינוק, ובהדרגה במהלך השנה הראשונה, מתברר שהתינוק אינו מתפתח כמו שצריך.

בתחילה בערל ניסה את מה שכל אב מנסה: להתפלל ולחכות. אולי הזמן יעשה את שלו. אולי עוד חודש, עוד חודשיים. אבל אז ישב מול מומחה רפואי בכיר, ושמע משפט אחד ששינה הכל: כאן, במקום מגוריהם, הסיכויים לעזור לבן, קטנים. בפלורידה שם יש בית חולים מהיחידים בעולם המתמחים באבחון בעיות התפתחות מעין זה, אם תעברו לשם לשנתיים, יש סיכויים שיאבחנו את הבעיה ויכולו לטפל בה.

בום בראש! שנתיים בפלורידה.

בלי כולל. בלי השטיבל. בלי משפחה. בלי חסידות, בלי חסידים בכלל, בקושי בית חב"ד. בלי השיעור, בלי שלוש הסעודות, בלי המקום שבו כל הטוב והמרץ שבו מוצאים את דרכם החוצה. שם הוא יצטרך אולי לעבוד לפרנסתו, ולהתפלל במניין קטן בעיר זרה.

אין זה ניסיון של שתיקה מול עלבון. זה ניסיון מסוג אחר. אינו יודע מה נכון לו לעשות. אין לו סוף ידוע, ואין מגיד שיספר אותו. זה ניסיון שבו פשוט לא ברור מה הדבר הנכון.

ניסיון העקדה

בצר לו פנה בערל אל מורה-דרכו, ושח לפניו את מצפוני לבו. הרב הקשיב, שתק זמן ארוך, ואז נענה: "יש געוואלדיגער 'שפת אמת' השבוע, אני חושב שתמצא שם את שאלתך".

ואז הוסיף ואמר: "נדמה לי שיש כאן מקצת מניסיון העקדה הפרטי שלך".

בערל נבהל. "עד כדי כך?"

"שמע", אמר הרב. "אברהם אבינו לא רצה את יצחק בשביל עצמו. הוא חיכה עליו כדי לבנות את כלל ישראל. כל תשעת הניסיונות שקדמו והובילו אל התכלית הזאת. ויותר על בית אביו ומולדתו, ירד למצרים וכו' וכו'. כל חייו הוליכו למטרה הנשגבה 'כי יצחק יקרא לך זרע' והוא יבנה את בנין דורות עם ישראל. ועכשיו הקב"ה אומר לו: 'קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת'.

העלה לעולה. ואין כלל ישראל.

הניסיון הזה הימר על כל מה שהיה לו, ועל כל מה שבנה במשך השנים. החתירה לקראת העמדת עם שלם שיגלה מלכות שמים בעולם - עמדה להתנפץ לרסיסים.

שפת אמת תר"ד:

בענין העקירה קח נא כו'. נראה כי מאחר שהבטיחו ביצחק יקרא לך זרע, נאמר לו בלשון בקשה. פי' שביקש הקב"ה ממנו שימחול לו המתנה ושיעלהו לעולה. וזה שבח הגדול בנסיין הזה שלא נאמר לו בלשון ציווי רק אם חפץ בדבר זה. ואברהם אע"ה באהבתו לקיים רצון המקום הלך בשמחה לשוחטו.

המלחמה מול עובדי אלילים שהקריבו מזרעם למולך - עומדת להסתיים בהטחת קיתון של רותחין על הפרצוף. כשהוא עצמו הולך לעשות בדיוק את המעשה שהוא הכי התנגד לו תמיד. איזה חילול השם יצא מכך!

ואפילו לא ברור מה באמת טוב לכבוד מלכות שמים...

האם לבנות את כלל ישראל, לראות את בתי המקדש, ובעתיד את מלך ביופיו משיח ה' בבית המקדש השלישי, ורק להתעלם מבקשה אחת.

הרי בכל זאת הקב"ה הדגיש קח נא. - זה לו ציווי רק בקשה. או נראה לי שלמען קידוש שמו יתברך התוכנית הראשונה עדיפה.

או להתמקד מה הקב"ה מבקש ורוצה ממנו עתה! בלי חשבון מהעבר והעתיד. ואכן - "וישכחם אברהם בבוקר". שש לעשות רצון קונו, באהבה, בהתלהבות, בשמחה!

ולמה? כי השאלה האמיתית לא הייתה אם אברהם אוהב את ה'. וודאי שאהב. השאלה הייתה את מי הוא אוהב יותר: את השי"ת, או את המדרגות שלו בעבודת השי"ת.

נכון, בערל. אתה חי כאן חיי רוח בתורה בחסידות ובחסד, ומיועד לגדולות.

ואולי בשנתיים בפלורידה לא תפתח את כל הכוחות שלך כפי שאתה מצפה. אולי תרגיש קטן, בודד, רחוק, בבוזה.

אבל תתיישב בחור לבד - עם הקב"ה. תעצום עיניים. ותשאל את עצמך: מה אתה אבי האוהב והאהוב! רוצה ממני עכשיו? ואת מי אני עובד?

יחי ההבדל העצום

יש עבודת ה' שאנחנו בוחרים בה, ויש עבודת ה' שהקב"ה בחר בשבילנו.

העבודה שאנחנו בוחרים בה מרגישה טוב. היא משתמשת בכישרונות שלנו. היא עמוסת רגש וצבע. היא גם בונה לנו תדמית טובה בעיני סובבנו ובעיני עצמנו. בערל הוא "זה שדואג", "זה שמארגן", "זה ששותק בגבורה". ואין בזה שום פסול, ואדרבה. אבל לפעמים מגיע רגע שבו הקב"ה מבקש לראות מה נשאר כשמסירים את כל התפאורה.

בעקדה, הקושי הגדול לא היה רק הכאב - לשחות בנו היחיד והאהוב.

הקושי היה שהציווי נראה כסותר את כל מה שאברהם הבין ומבין על רצון ה'. ודווקא שם,

בתוך הבלבול, נאמר לו בסוף: "כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה". עתה. לא אחרי תשעה ניסיונות מוצלחים. עתה.

לפעמים העבודה הגדולה ביותר היא לא לגדול. היא להסכים להיות קטן, במקום הלא נכון, בתפקיד שאף אחד לא יכתוב עליו, כי זה מה שמבקשים ממך.

וסוף כל סוף, אחר כל העבודות שבועלם, תכלית קיומו של יהודי היא אחת: להתבטל לפני קונו.

תאכלס: השאלה הקטנה של כל יום

לא כולנו עומדים מול ניסיון קשה כמו בערל, תודה להשי"ת. אבל כולנו עומדים, כמעט כל יום, מול גרסה קטנה של אותה שאלה.

זה הרגע שבו צריכים את עזרתך בבית, ואתה בדיוק באמצע סוגיה. זה הסידור הטכני המשמעם, הטלפון לביטוח, התעסקות כלכלית מרתיעה, התור במשרד, העריסה שצריך להרכיב. זה הזמן שהולך לאיבוד, כביכול, על חשבון העיקר.

והלב מרגיש שצריך להזכיר. הרי יכולתי להיות במדרגה גבוהה יותר עכשיו. לנצל את הזמן ללמוד סדר חזק בעיני, להתפלל שחרית נלהב, להתרום, להתעלות, להתקדש!

ברגע הזה, ננסה לעצור ולשאול את עצמינו השאלה הלא-כל-כך נוחה, אבל אמיתית עד לנקודת הנפש:

את מי אני עובד עכשיו?

את עצמי, את התדמית שלי, את המדרגה שאני רוצה להיות בה? או את הקב"ה, שהעמיד אותי עכשיו, דווקא עכשיו, מול הכיוו, מול הטופס, מול התינוק שבוכה? אין לשאלה הזאת תשובה קבועה. לפעמים רצון השי"ת לסגור את הגמרא. לפעמים התשובה תהיה דווקא להתעלם ולהמשיך ללמוד, שהרי אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמשים עצמו אכזרי כעורב. וכבר כתב המסילת ישרים 'שמשקל החסידות הוא מן העניינים הכי קשים ועדינים. אבל עצם השאלה משנה את המיקוד, ומבהירה בפנס של אמת מה עיקר ומה טפל.

ושם, דווקא שם, בלי תסריט ובלי במה, אומר הקב"ה: "כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה".

יזמא לאור ע"י

ממלכת אש החסידות העולמית (ע"ד)

לקבלת הגיליון להארות ולהשרות - טלפון: 02-5026558 פקס 02-5702061

a025026558@gmail.com